

Podsumowanie aktywności w udziale społeczeństwa oraz środków podjętych w celu aktywizacji zainteresowanych stron w zakresie procesu konsultowania planów I, II, III tury konsultacji społecznych wraz z opisem przebiegu konsultacji (w tym czas reakcji interesariuszy) oraz organizacji procesu udostępniania zainteresowanym dokumentów wyjściowych.

Polska wstępując do Wspólnoty Europejskiej podjęła szereg zobowiązań, wśród których kluczowym w sektorze gospodarki wodnej jest wdrożenie Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Głównym celem tej dyrektywy jest osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód i ekosystemów od wód zależnych do 2015 roku. Realizację tego celu podjęto poprzez opracowanie dokumentów planistycznych, z których ostatnie i najważniejsze to *Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce (PGW)*.

Zgodnie z RDW, ustawą - Prawo wodne, a także ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...), dokumenty opracowywane na potrzeby planowania w gospodarce wodnej poddane zostały procesowi konsultacji społecznych, za których przeprowadzenie odpowiadał Prezes KZGW. Konsultacje te obejmowały trzy etapy, podczas których społeczeństwu przedstawiono do uwag następujące dokumenty:

- *„Harmonogram i program prac związanych ze sporządzaniem planów gospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy wraz z zestawieniem działań, które należy przeprowadzić w drodze konsultacji społecznych”* - I tura konsultacji społecznych, 22 XII 2006 – 22 VI 2007 r.
- *„Przegląd istotnych problemów gospodarki wodnej dla obszarów dorzeczy”*, 22 XII 2007 – 22 VI 2008 r.
- *Projekty planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce*, 22 XII 2008 – 22 VI 2009 r.

Działania podejmowane w ramach konsultacji były skierowane do całego społeczeństwa. Jednakże ze względu na ograniczone możliwości wytypowano grupy interesu, czyli środowiska, które odczuwają skutki wdrożenia planowanych działań oraz te, które z uwagi na swoją działalność mogą mieć wpływ na ich wdrożenie. Do grup tych należą:

- Administracja samorządowa,
- Administracja rządowa,
- Użytkownicy wód różnych sektorów,

- Ekologiczne organizacje pozarządowe,
- Inni – m.in. ośrodki naukowo-badawcze, placówki szkolne.

I tura konsultacji społecznych miała na celu zebranie uwag i opinii do „*Harmonogramu i programu prac...*”. Konsultacje tego dokumentu stanowiły także narzędzie służące do zapoznania społeczeństwa z tematyką RDW, przyczyn, terminów i kosztów jej wdrożenia, a tym samym przygotowujące społeczeństwo do kolejnych etapów planowania. Aby zmotywować społeczeństwo do aktywnego udziału, konsultacje prowadzono za pomocą różnych środków: badań ankietowych, posiedzeń rad gospodarki wodnej regionów wodnych i posiedzeń stałych komisji ds. udziału społeczeństwa, spotkań konsultacyjnych organizowanych przez RZGW dla różnych środowisk oraz spotkań organizowanych przez różne instytucje i organizacje, w których uczestniczyli przedstawiciele RZGW.

W I etapie na obszarze kraju zorganizowano 20 spotkań konsultacyjno-informacyjnych, w których uczestniczyło ponad 400 osób. W efekcie uzyskano ponad 2 tys. wypełnionych ankiet. Ważny wkład merytoryczny w konsultacje społeczne wniosły w tym okresie także posiedzenia rad i komisji (w sumie powyżej 400 członków), których odbyło się około 20. Pierwsza tura konsultacji była dużym wyzwaniem dla koordynujących proces udziału społeczeństwa, ze względu na zetknięcie się społeczeństwa po raz pierwszy z omawianymi zagadnieniami. Pomimo dużego zaangażowania odpowiedzialnych władz w konsultacje, I etap spotkań się z małym zainteresowaniem społecznym. Doświadczenia wyniesione z I tury konsultacji społecznych pozwoliły na skuteczniejsze przeprowadzenie dwóch kolejnych etapów.

W przypadku konsultacji „*Przeglądu istotnych problemów ...*” (II tura konsultacji), pomimo stosowania tych samych środków (spotkania konsultacyjne, badania ankietowe, posiedzenia rad i komisji) uzyskano lepsze rezultaty, o czym świadczy liczba pozyskanych ankiet i uwag do dokumentu. Przeprowadzono także działania o charakterze informacyjnym, dzięki czemu zyskano większe zaangażowanie uczestników. W drugiej turze zorganizowano około 40 spotkań konsultacyjnych, w których uczestniczyło ponad 1,5 tys. osób. Na badania ankietowe odpowiedziało natomiast około 5 tys. osób. Można zauważyć, że

aktywność społeczna w II turze konsultacji w przypadku badań ankietowych i spotkań wzrosła więcej niż dwukrotnie w porównaniu z I turą konsultacji. Ilość posiedzeń rad i komisji była porównywalna z I turą konsultacji.

Efekty działań konsultacyjnych III etapu konsultacji świadczą, podobnie jak w przypadku II tury, o dużym zainteresowaniu i aktywności społecznej oraz o dużej skuteczności działań informacyjno-edukacyjnych przeprowadzonych przed rozpoczęciem i w trakcie III tury konsultacji. W ostatniej turze zorganizowano jeszcze większą liczbę spotkań (67), w których uczestniczyło niemalże 2,5 tys. osób. Uzyskano około 4,5 tys. zwróconych ankiet. W rezultacie przeprowadzenia III tury konsultacji społecznych projektów PGW pozyskano ok. 3000 uwag i sugestii dotyczących wprowadzenia zmian w konsultowanych dokumentach. W trzeciej turze konsultacji pozyskano również najwięcej opinii ze strony rad i komisji.

Szczególnym instrumentem w procesie udziału społeczeństwa było Krajowe Forum Wodne (KFW), zorganizowane podczas każdego z trzech etapów konsultacji, podczas którego zainteresowane strony mogły wziąć udział w dyskusji i przekazać swoje opinie nt. konsultowanych na danym etapie dokumentów. W trzech kolejnych edycjach w KFW uczestniczyło odpowiednio: 85, 320, 276 osób. Dane te świadczą o większym zaangażowaniu społecznym w dwa ostatnie etapy konsultacji. Najwięcej uwag i opinii wpływało od interesariuszy do RZGW i KZGW pod koniec każdego z etapów konsultacji. Największe zaangażowanie w konsultacje społeczne wykazały grupy administracji rządowej i samorządowej oraz użytkownicy wód.

Jednak tak pozytywnych rezultatów prowadzonych działań konsultacyjnych nie uzyskano by bez szerokiego upowszechniania informacji o dokumentach będących przedmiotem konsultacji, jak i o samych konsultacjach za pomocą:

- Internetu (dokumenty wraz z innymi materiałami konsultacyjnymi udostępniane były na stronach internetowych KZGW i poszczególnych RZGW),

- Ulotek i broszur rozpowszechnianych na spotkaniach konsultacyjnych, szkoleniach, seminariach, dołączanych do ankiet i konsultowanych dokumentów,
- Spotkań informacyjnych,
- Warsztatów informacyjno – edukacyjnych dla różnych grup społecznych: dzieci, młodzieży szkolnej, studentów, administracji, użytkowników wód,
- Konferencji,
- Wydarzeń publicznych (festyny),
- Paneli dyskusyjnych,
- Mediów regionalnych i krajowych (prasy, radia, TV - felietonów, spotów informacyjnych),
- Linii telefonicznych.

Dzięki coraz skuteczniej wykorzystywanym w kolejnych turach środkom upowszechniania informacji, konsultowane dokumenty udostępnione były na szeroką skalę, czego efektem są pozyskane uwagi. Rezultaty dwóch ostatnich tur konsultacji świadczą o dużym wpływie informacji na zaangażowanie społeczne w proces planowania w gospodarce wodnej.